

Spis treści

Wstęp	3
I. Zobaczyć swoje serce	7
II. Miłość darem Boga leczącym zranienia serca	27
III. Serce zranione, zatrute, zamknięte: strategie leczenia zranionych serc	40
IV. Skarby serca (łaski, cnoty). Serce kamienne a serce z ciała (Ez 11,19)	55
V. Małżeństwo: serca dwa, czy jedno serce?	68
VI. Strategia serca w wychowaniu (okaż serce) – miłosierdzie, współczucie, przebaczenie	87
VII. Co Biblia mówi o sercu.	100

WSTĘP

Gdy jesienią 2016 roku zaproponowano mi poprowadzenie w Chicago, w ramach Kongresu Rodziny, refleksji na temat: „Serce – drzwi, które warto otworzyć”, postanowiłem podejść do tego zadania „z sercem”. Wtedy jeszcze nie uświadamiałem sobie, jaka głębia myśli kryje się za tym tematem. W miarę mojego osobistego przygotowywania się do Kongresu i podczas zróżnicowanych spotkań z jego uczestnikami dokonywało się we mnie odkrywanie piękna i mądrości SERCA.

Na kilka miesięcy przed rozpoczęciem tego fascynującego spotkania wysłałem do Chicago kilka refleksji, które miały stanowić inspirację dla organizatorów i uczestników tych spotkań. Ten przesłany tekst niech posłuży także czytelnikom tej książki jako wstępna zachęta do przemyśleń, które dla osobistego rozwoju psychospołecznego i duchowego są nie mniej ważne od treści tu prezentowanych.

Chcesz poznać człowieka, jego wielkość i nędzę, to zajrzyj do jego serca. Ale co robić, gdy to serce jest zamknięte, z powodu lęku i traumatycznych przeżyć, gdy jest zaryglowane od środka? Może trzeba cierpliwie czekać, pukać i prosić o otwarcie? Jezus zachęca: „proście a otrzymacie, pukajcie a otworzą wam” (Mt 7,7), a w Apokalipsie mówi: „oto stoję u drzwi i kołaczę, jeśli ktoś usłyszy mój głos wejść do niego i będę z nim wieczerzał” (Ap 3,20).

Stwórca wspaniałego świata i człowieka stwarza również „czyste serce” – człowieka odnowionego wewnątrz. Obiecał to już w Starym Przymierzu: „I dam wam

serce nowe i ducha nowego tchnę do waszego wnętrza, odbiorę wam serce kamienne, a dam wam serce z ciała” (Ez 36,26).

Aby otworzyć serce potrzebny jest klucz. Czy do serca jest tylko jeden klucz? Niektórzy mówią: „tak, jest nim miłość”. Inni mówią, że potrzeba innego podejścia, innej strategii, różnych kluczy, by otworzyć serce zranione, serce zdeprawowane, serce załężnione czy serce zagniewane.

Aby dotrzeć do tajemniczych ludzkich serc, trzeba nieraz pokonać długą drogę. Droga ta wiedzie przez rodzinę. W rodzinie spotykają się serca, których cechy, właściwości są nieraz radykalnie różne. Są bowiem serca wrażliwe i serca twarde. Są serca zranione i serca skruszone. Są serca wybaczące i serca zawzięte, mściwe. Są serca otwarte i zamknięte. Jak można osiągnąć zgodność, wyrażającą się tym, że wszyscy członkowie rodziny, czy innej grupy społecznej są jednego serca i jednego ducha?

Serce jest symbolem ludzkiego życia, charakteru, osobowości, ludzkiej wrażliwości i siły. Serce jest symbolem życia duchowego. To w sercu człowieka może zamieszkać dobro lub zło. Serce ludzkie może być poddane Duchowi Świętemu albo zniewolone przez demona.

Serce oznacza najgłębsze wnętrze człowieka, ludzkie „ja”, ludzką osobę, ludzkie sumienie. W sercu pod wpływem działania Boga lub złego ducha rodzą się świadome decyzje woli. Czytamy w Biblii: „Bóg natchnął ich serca” (Ap 17,17), „diabeł nakłonił serce” (J 13,2). Serce oznacza więc osobę, ludzkie „ja”, myślące, czujące, pragnące i chcące; szczególnie zaś wyraża ono odpowiedzialność osoby ludzkiej wobec Boga.

Są osoby tak skoncentrowane na sobie i swoim poronionym sercu, że nie dostrzegają innych ludzi i ich serc. Są

ludzie, którzy boją się prawdy o kondycji własnego serca. Ich serce zatrute grzechem staje się toksyczne dla osób, z którymi żyją w bliskości, w rodzinie. Serce ludzkie może być zatwardziałe i odporne na odruch pokuty, przewrotne, zaciemnione i niewierne.

Czasem otwarcie serca może wiązać się z zagrożeniem, może spowodować, że ludzie źli, albo siły demoniczne będą mogły łatwo zaatakować, uderzyć w to otwarte, szczere serce i zniszczyć je. A więc trzeba wiedzieć przed kim otwierać serce, dla kogo je otwierać, ale także przed kim je chronić. Są bowiem toksyczni psychoterapeuci, toksyczni kierownicy duchowi, toksyczni kochankowie czy partnerzy. Dlatego trzeba badać tych, którzy chcą wejść do naszego serca. Trzeba sprawdzać, czy chcą nasze serce ubogacić, uzdrowić, czy raczej podporządkować je sobie, zawładnąć nim.

Są osoby, u których lęk, wstyd, poczucie winy zamieniają serce w twierdzą obronną nie do zdobycia. Dla tych osób największym nieszczęściem jest to, że nie chcą dopuścić do swego serca nawet tych, którzy są gotowi dla nich cierpieć, pracować, poświęcać się. Takie osoby nie chcą dopuścić nawet Boga do swego serca. Bóg jednak ma swoje sposoby, dzięki którym Jego Miłosierdzie otwiera także i te serca. Czasami czyni to bardzo delikatnie, a nieraz ujawnia swoją nieogarnioną siłę i moc.

Warto otwierać swoje serce na miłość innych ludzi, na ich pomoc, na ich życzliwość i wspierającą obecność, aby doświadczyć ich pomocy. Warto otwierać swoje serce dla ludzi poranionych, zgnębionych, cierpiących, aby przyjąć ich w swoim sercu i im pomóc. Warto wreszcie otwierać swoje serce dla Boga, który jest lekarzem serc złamanych. Bo to właśnie On otwiera swoje serce nie bojąc się zranienia, bo Serce Jezusa jest pełne dobroci i miłości.

Szczytem teologii serca, wg św. Pawła, jest prawda, że Bóg posyła do serc ludzkich Ducha swojego Syna, dzięki czemu miłość Boża rozlana jest w ich sercach. Wysłany do serc Duch Syna Bożego modli się: „Abba! Ojcze!” (Ga 4,6). Bóg, działając w ludzkim sercu, oświeca je. Obecny w sercu, wyzwala człowieka z niewoli grzechu, przywraca dziecięstwo Boże i czyni dziedzicem Królestwa Niebios. Dlatego serce wierzącego człowieka staje się świątynią Ducha i przedsionkiem nieba.

Może osobista refleksja nad treścią niżej podanych pytań przygotuje nas i nasze serca do nawrócenia, pogłębienia, wzmocnienia naszego życia.

Pytania do refleksji

- Jak oceniam kondycję mojego serca?
- Czy są osoby, dla których nie mam serca, które nie mają miejsca w moim sercu?
- Co o moim sercu myślą moi najbliżsi: członkowie rodziny, przyjaciele, koledzy, znajomi?
- Jaką tajemnicę skrywam głęboko w swoim sercu i czy jestem gotów ujawnić ją komuś?
- Kto, kiedy i jak zranił moje serce? Czy te rany zostały uleczone?
- Czyje serce, kiedy i jak, ja zraniłem? Czy ta rana została uzdrowiona?
- Które z wezwań z Litanii do Serca Jezusowego są dla mnie najważniejsze?
- Czego dzisiaj najbardziej potrzeba mojemu sercu?
- Dla kogo i jak powinienem otworzyć moje serce?